СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 214. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 15-го вересня 1938. No. 214. Jersey City, N. J., Thursday, September 15, 1938 VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ НА МОЖЛИВІСТЬ ВІЙНИ

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту, Кордел Гол, заявив на конференції преси, що уряд слідкує дуже вважно за розвоєм подій в Европі, одначе він не захотів подати ґазетярам інформації, в якому саме напрямку уряд Злучених Держав робить натиск.

Зате він говорив широко про заходи уряду зменшити некорисні наслідки можливої війни на економічне життя Америки.

Уряд не хоче зясувати свого становища до европейських питань.

Коли ґазетярі пробували таки добитися якоїсь енунціяції в справі европейської ситуації від інших урядників департаменту стейту, урядники заявили, що стейтовий департамент не може багато сказати про ситуацію, що існує 3,000 миль від нього й що просто кожної години зміняється.

Коли ґазетярі допитували за европейську ситуацію президента Рузвелта на правильній конференції преси з президентом у Рочестері, Мінесота, він теж відмовився дати їм якунебудь заяву в цій справі. Як його спиталися за становище американського уряду до ультимату судетських німців, президент заявив, що джерелом його новинок не є Европа, а Меріленд і Мейн (де тепер ведеться завзята політична боротьба).

ЧУТКИ ПРО ВІЙНУ НЕПОКОЯТЬ БІРЖУ.

НЮ ЙОРК. — Велика можливість війни в Европі відбилася сильно на американській біржі.

На шікаґовській збіжевій біржі слідно було велике оживлення. Пять минут перед закриттям біржі у вівторок ціна на пшеницю й інші збіжжя підскочили до небувалої висоти; кажуть, що це все так буває, коли біржевики сподіваються війни.

На нюйорській біржі попадали сильно бонди. Страх перед війною обнизив теж курси заграничної монети, а тимсамим підігнав угору курс доляра. На бавовняній біржі зазначилася сильна ліквідаційна тенденція, через що ціни на бавовну сильно понизилися.

100,000 АМЕРИКАНЦІВ В ЕВРОПІ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту застановляється над тим, як йому захоронити на випадок війни безпеченство американців, що знайшлися в Европі.

За обчисленнями уряду, число таких американців у ріжних европейських краях виносить тепер 100,000 осіб. Найбільше їх є в Італії, бо 25,616. В Англії є 12,447, у Франції 12,384, у Чехословаччині 5,190, в Ірляндії 1,630, а в Росії 596.

АМЕРИКА ТЕЖ ПРИГОТОВЛЯЄ НОВІ ВОЄННІ ЗНАРЯДИ.

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал Малин Крейґ, начальник штабу, розкрив перед ґазетярами, що американські військові інжинири придумали нову противповзову гармату, багато кращу від подібних гармат, придуманих іншими державами. Вона має 37-міліметрове дуло й бє сильно на велику віддаль. Крейґ признав, що не зважаючи на придумання цеї гармати, повзи все ще мають для модерної війни велике значіння.

ВИСЛІДИ ВИБОРІВ НЕКОРИСНІ ДЛЯ „НОВОГО РОЗДІЛУ".

ВАШИНҐТОН. — Провідники партій стараються відгадати значіння висліду понеділкових виборів для тенденцій політичних настроїв у краю.

У цих виборах виграв сенатор Тайдинґз у Меріленді, не зважаючи на сильну опозицію президента Рузвелта проти нього. У стейті Мейн републиканці вибрали наново ґубернатора Барова й трьох конґресменів. У стейті Конетикот демократи величали політику Рузвелта, але вибрали кандидатом зо своєї партії наново сенатора Лонерґана, противника президента.

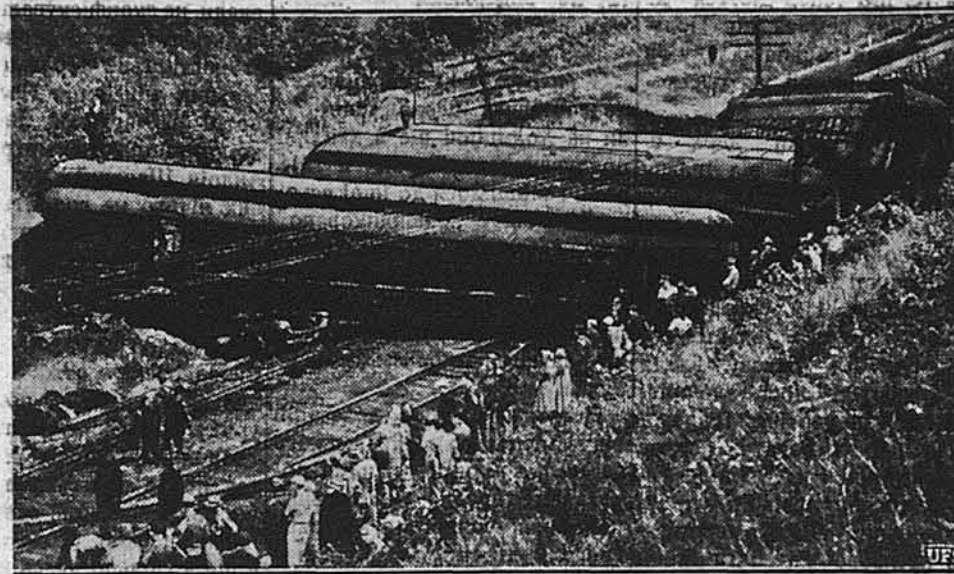
При виборах у 8 інших стейтах підношено питання місцевої, а не загальної краєвої ваги.

ЛАНДОН АПЕЛЮЄ ДО ДЕМОКРАТІВ.

ЛИТЛ РОК (Арканзо). — Алфред Ландон, що в 1936 році був кандидатом Републиканської Партії на уряд президента Злучених Держав, видав публичний апель до демократів приступати до боротьби републиканців проти „правління одної людини" в федеральнім уряді.

НАДІЯ НА ПОЛАГОДЖЕННЯ СТРАЙКУ КРАМНИЧНОЇ СЛУЖБИ.

САН ФРАНСІСКО. — Посадник міста Росі заявив, що власники департаментових крамниць згодилися повести з представниками страйкуючих крамничних помічників переговори за умови праці й закінчення страйку. Юнія ще не дала на ці переговори своєї згоди, але посадник сподівається, що вони підуть на переговори.

ЗАЛІЗНИЧИЙ ВИПАДОК ЧЕРЕЗ ПОВІНЬ.

Великі виливи рік у північно-західній частині Америки спричинили багато залізничих випадків. На світлині виколієний поїзд залізниці Нортвест Райлрод коло Годсону, в стейті Висконсин. У випадку згинув машиніст та продавець газет. Було багато покалічених.

„БЮРОКРАТИЧНА ПОМИЛКА".

В окружнім суді в Коломиї вели недавно справу з циклю т. зв. бюрократичних помилок. Скарбовий уряд у Коломиї заняв господареві одного села під Коломиєю, Іванові Василюкові, якусь скількість фасолі за податки. За якийсь час прийшов до селянина екзекутор, що хотів забрати ялівку. Селянин заявив, що корову продав. Зате повели проти нього процес. У суді першої інстанції Василюк даремно оправдувався, що йому засеквестрували не корову, а фасолю. Його засудили на арешт. Аж суд другої інстанції звільнив селянина.

ВЯЗНИЦЯ — РАЗ, СУСПІЛЬНІСТЬ — ДРУГИЙ РАЗ!

До Іспаса на Покутті вернувся по 11 роках вязниці за морд вязень з дрогобицької тюрми, Петро Лесюк. Та тепер з Лесюком уже не хотіли приставати його давні знайомі. Громадянство сторонило від нього. Лесюк попав у розстрій нервів. Аж одного дня знайшли його тіло в лісі, як висіло на дереві.

НІМЕЦЬ, ЩО ВИДАЄ ГРІШ У ПОЛЯКА, ЗРАДНИКОМ НАРОДУ.

Підчас забави, що її владила „Юнґдойче Партай" у Влодзіславі на Шлеську, де промовляв сен. Візнер, рішили здержатися від закупів у польських купців. Кожний німець, що видасть хочби гріш у купця-поляка, стає зрадником народу.

РЕЗИҐНАЦІЯ ЧІЛІЙСЬКОГО КАБІНЕТУ ЧЕРЕЗ НАЦІСТИЧНЕ ПОВСТАННЯ.

Увесь міністерський кабінет в Сантіяґо (Чіле) зрезиґнував з уряду. Кажуть, що причиною резиґнації було недавне націстичне повстання. Уряд дізнався, що повстанці задумували на випадок виграної перестріляти цілу низку урядників, між ними самого президента републики й усю його родину.

БАНАНИ БУХНУЛИ.

На покладі корабля „Комб 2", що перевозив банани зо східньої Африки до Італії, наступив вибух. Вісім членів залоги згинули.

ЖЕРТВА ЛЕГКОДУШНОСТИ.

У лічниці в Надвірній помер 14-літній хлопець Шустер, що, купаючись у Бистриці, видрапався на скалу на горі Ціпцюра і звідтам упав із значної висоти та зломив руки і ноги.

УПЕРТА САМОВБИВНИЦЯ.

В одному лондонському шпиталі лікарі мали нагоду подивляти дуже вперту жінку, що конче хотіла покінчити самогубством. Карітка привезла до шпиталю жінку, що з невідомих причин хотіла отруїтися. Затроєння не було сильне, тому і затроєна по короткому часі очуняла. Другого дня вона знайшла в шпиталі контакт, відкрутила кран і ще заки втратила память — запалила сірник, щоб згоріти живцем. Газ очевидно вибухнув, але впертій жінці тільки згоріло волосся, бо „вогонь" здушив один лікар, який зовсім, не хотячи, туди навідався. Самогубниця зо сльозами в очах просила лікаря, щоб її вбив. Нещасливу жінку взяли під дуже дбайливу опіку, щоб навернути її до життя. Одначе не вдалося її припильнувати, Одного разу, коли вона говорила з сестрою милосердя, скористала з відчиненого вікна і кинулася ним на подвіря, де забилася на місці.

ГРІМ СТОПИВ ЦЕРКОВНИЙ ДЗВІН.

В селі Віночіо під Равенною в Італії шаліла буря з громами. Один грім ударив у церковну вежу. Сила удару була така велика, що стопила зовсім церковний дзвін, який важив 200 кг.

ГРІМ УБИВ ПОЛІЦАЯ.

Підчас бурі грім ударив у будинок постерунку поліції у Ворониловицях, повіт Полісьвий Косів, і вбив постерункового. Два інші поліцаї важко ранені.

МАЛІ БИЗНЕСМЕНИ НЕ ХОЧУТЬ ВІЙНИ.

Уряд Краєвого Союзу Малих Бизнесменів віднісся до американського уряду з закликом не „брати ніякої участи в цьому божевіллі", себто европейській війні.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

„ВОЛИНЬ ЧЕКА НА ПОЛЬСКИХ КУПЦУФ!"

Під таким заголовком містить польська преса заклик „Польскої Аграрної Агенції", щоб до Дубна й Радивилова, на Волині, прибули й осіли там на постійне польські купці.

ЗГОРІЛО 80,000 КОРЧІВ КАВИ.

У стейті Сан Павльо у Бразилії згоріло 80,000 корчів кави. Причиною пожежі тропікальна спека і сильний вітер, що перекидав вогонь з одного сухого корчика на другий. Таких пожеж не знає історія від часу управи кави. Недалеко плянтацій кави, що згоріла, є державний кавовий департамент, що каже палити річно мільйони мішків з кавою, щоб утримати бажану висоту ціни кави.

ОДНА РУКА ПРОСТЯГНЕНА, А ДРУГА ЗАТИСНЕНА.

Литовський премієр кс. Міронас заявив, що „тяжкі умовини культурного життя виленських литовців відчуває дуже живо литовський нарід. Литовському громадянству трудно зрозуміти політику одної руки простягненої, а другої затисненої".

ПОДРУЖНА ТРАҐЕДІЯ.

У Трускавці Петро Іванків, літ 35, з Завадки, повіт Долина, підрізав бритвою горло своєї жінки Параскевії, що була занята в ресторані в Трускавці. Опісля Іванків утік до ліса, де повісився. Причиною траґедії було, правдоподібно, лихе подружне співжиття Іванкових.

500 АРТИСТІВ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ВИСТАВОВИХ КОНКУРСАХ.

До конкурсу на розмалювання фасади головного федерального будинку на світовій виставі в Ню Йорку в 1939 р. зголосилося понад 500 артистів. Нагорода для артиста, що виграє конкурс, виносить 10,000 долярів.

ГРІМ УБИВ ПАСТУХА И 50 ОВЕЦЬ.

Коло Драгославеля в Молдаві підчас бурі грім ударив у стадо овець, вбиваючи на місці пастуха й 50 овець.

СУДЕТЦІ ПОСТАВИЛИ УЛЬТИМАТ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

ПРАГА. — Цілий світ стояв навшпиньках цілу ніч з минулого вівтірка на середу внаслідок ультимату, який судетські німці поставили Чехословаччині. В тому ультиматі говорилося, що коли чеський уряд до шістьох годин не відкличе наглих судів з території судетських німців, то німці не відповідають за те, що далі станеться. Знаючи, що кожний рух судетських німців диктує Гітлер, усі думали, що після шістьох годин вибухне війна. Бо мало хто сподівався, щоб чехи ультимат приняли. Після нарад кабінету міністрів чехи рішили ультимат цілковито зіґнорувати. Радіостації по цілім світі кожної хвилі повідомляли про розвій подій. Але до вибуху цей раз іще не прийшло.

КРІВАВІ РОЗРУХИ СЕРЕД СУДЕТЦІВ.

КАРЛЬСБАД. — Серед судетських німців панують далі криваві розрухи. Кількатисячні юрби судетців нападають на залізничі стації, пошти й інші державні будинки та нищать їх. У багатьох випадках вивязується стрілянина між жандармами і судетцями. Є вбитих кільканацять осіб і кількасот ранених. У деяких місцях судетці усунули пограничні сторожі й привернули повну комунікацію з німецьким боком. Кілька міст судетці цілком опанували, проґнавши звідтам поліцію і владу. Уряд запровадив наглі суди, які складаються з судді, прокуратора, священика і ката та його помічника. Той суд обїздить міста і судить проступників, та впродовж двох годин велить засуджених вішати. Проти тих судів німці вислали ультимат. Та суди працюють далі. Влада запевнила, що суди забере тоді, коли населення успокоїться.

РОЗДВОЄННЯ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ. — Хоч французький уряд повним темпом приготовляється до війни, то проте в кабінеті міністрів слідний розлам щодо помочі чехам. Деякі міністри склоняються до погляду, що краще буде наклонити чехів до уступок, ніж занурити цілий світ у війну. Ті міністри думають, що коли німці захочуть плебісциту, то чехи повинні на те згодитись, навіть коли той плебісцит означатиме для чехів утрату судетських німців. Дехто говорить, що ріжниця в поглядах у кабінеті міністрів така велика, що готово прийти до упадку цього кабінету.

АНҐЛІЯ ДАЛІ ЗА ПЕРЕГОВОРИ.

ЛОНДОН. — Анґлійський кабінет міністрів майже цілу ніч був зібраний у салі нарад, вичікуючи розвою подій. В анґлійськім кабінеті міністрів уже давно був поділ думок відносно чеського питання: одні були за уступки і віддання судетців Німеччині, інші за сильне становище супроти Німеччини. Цей поділ далі триває. Та замітне це, що тепер сам Чемберлейн, що був за уступки, починає „штивніти" у відношенні до Німеччини і починає поважно говорити про війну. Вся анґлійська публична опінія починає склонюватися до війни. Анґлійці говорять, що Гітлера ніщо не задоволить. По Австрії він захотів судетців, по судетцях він захоче Мемелю, а далі чогось іншого. Тому треба його завчасу спинити.

ІТАЛІЯ МОРАЛЬНО ПІДДЕРЖУЄ НІМЕЧЧИНУ.

РИМ. — Італійська урядова ґазета „Інформаціоне Діпльоматіка" помістила заяву, в якій радить Чехословаччині позбутися судетських німців у користь Німеччини, бо всеодно з них користи вона не буде мати, навіть коли б вони залишились далі при ній. А коли вона цього не зробить, то прийде до світової війни й необчислимих шкід для всіх.

ЗАГОНИ ДИВЕРСАНТІВ У СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

МОСКВА. — Щоденник „Красная Звезда" повідомляє, що в совєтській Україні щораз частіше появляються повстанські загони. Червона армія примала кілька таких загонів, які навіть не думали втікати, тільки звели з військом правильну битву.

АНҐЛІЙСЬКІ ГОСТІ НА ЗАКАРПАТТІ.

УЖГОРОД. — Закарпаття кілька разів мало нагоду гостити гостей з Анґлії. Останній раз відвідав Закарпаття журналіст Чарлз Ґаскел, шеф журналу „Рошя" враз з дружиною. В тім журналі він поміщував нераз прихильні статті про Україну, зокрема помістив обширну статтю про Закарпаття. Він тепер хоче написати книжку про українську справу і до цього збирає матеріали. Він заявив місцевим українцям, що останніми часами анґлійська суспільність живо цікавиться українськими справами.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОМОВА ГІТЛЄРА

У понеділок зполудня німецький диктатор Гітлєр виголосив на зїзді німецької національної соціялістичної партії в Ніремберґу промову, до котрої прислухувався ввесь світ. Ждали від неї відповіди передовсім на питання війни й миру, бо Гітлєр має тепер владу зарядити вмент війну й завести мир. Гітлєр не зробив ні одного ні другого. Війни він не виповів, але й не дав світові запевнення миру. Через те в світі нині ще дальше панує та сама непевність, що була до його промови. Положення осталося те саме, і як світ хоче жити в спокою, то хіба це може робити, зрезиґнувавши з усякої певности.

Хоч Гітлєр не виповів війни, то зробив усе, що лише начальник держави може зробити, для посунення держав на край воєнної пропасти. Він заявив, що Німеччина ніколи не погодиться з тим, щоби півчверта міліона німців у Чехословаччині лишилися поза Німеччиною. Він відкинув у тій справі всякі можливі мирні способи полагодження: він не хоче навіть плєбісциту серед німців Чехословаччини, дарма, що такий плєбісцит певно випав би на користь Німеччини. Він висказувався про чехів і чеський уряд з погордою, визиваючи й чеську націю й чехословацького президента, начеб свідомо хотів довести чехів до люти й огірчення.

Як саме має бути вирішений чесько-німецький спір, Гітлєр не подав. Питання ще далі остається відкритим, невирішеним. Світ знає, що Гітлєр хоче забрати судетських німців, але як він це думає зробити, світ не знає. Світ знає, що Гітлєр хоче забрати під Німеччину чеських німців, але чи хоче він забрати відразу й чехів, чи ще когось поза чехами, світ теж не знає.

Промова Гітлєра зробила в світі враження, що Гітлєр добре свідомий великої опозиції проти своїх плянів. Тому й Гітлєр кидав виразні остороги проти Франції й Анґлії, говорив про велику силу Німеччини, що нікого вже не боїться. Одначе Гітлєр видно ще не рішився кинути цим державам справжнє виповідження війни. Правдоподібно він хоче добитися своєї цілі, не наражаючись на війну з Францією й Анґлією. Судетські німці певно будуть робити ріжні заворушення, поки не трапиться догідна хвиля, яка дозволилаб Німеччині зробити з частиною або може й з цілою Чехословаччиною те, що кілька місяців тому їй удалося зробити з Австрією. Через те, що Австрія це властиво німецька країна, а Чехословаччина це національна мішанина, Німеччина розуміє, що їй у цій справі треба поступати обережніше, бо заходить деяка можливість, що світ поставиться до заняття Чехословаччини інакше, як він поставився до заняття Австрії.

Промова Гітлєра не вирішила кризи, а лише її загострила. Світ знає, що без війни ледве чи обійдеться; але коли ця війна прийде, ніхто ще й далі не знає. Як звичайно буває в таких ситуаціях, кожна сторона маневрує, щоб війна почалася в хвилині, для неї найбільш догідній, а для противників — найбільш недогідній.

ПОХІД ПОЛЬЩІ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Вже неодно лихоліття перебув український нарід упродовж свого історичного існування. Багато натерпівсь і на релігійному відтинку свого життя від усяких займанців та наїзників, що поруч землі і волі намагалися вогнем і мечем, залізом і кровю видерти з українських грудей любов і привязання до своєї прадідної церкви, до віри своїх предків.

Та те, що тепер діється на українських землях під Польщею, не має собі прикладу в тисячлітній історії українського народу.

Впродовж тільки двох останніх місяців — від травня до липня ц. р, — з доручення польської влади в кількох тільки повітах на Холмщині та Підляшші збурено й зрівняно з землею 112 українських православних церков! Крім того — вже без наказу влади — невикриті досі злочинці спалили три українські православні церкви. Багато церков на Холмщині і на Волині замкнено, тисячі українців у т. зв. пограничній смузі перетягають насильно на латинський обряд і польщать під безпосереднім терором озброєного польського війська, як це сталося з нещасними мешканцями села Гриньки, що під загрозою вязниці й виселення і під фізичними побоями примушене було в цілості прийняти накинений латинсько-польський обряд.

За два місяці понад сто збурених церков! Справді, сьогоднішня Польща, що має безсоромність називати себе „заборолом християнства й цивілізації", вміє нищити християнську церкву не гірше большевиків. При цьому большевики бодай щиріші, бодай не називають себе „християнським заборолом", навпаки, отверто виявляють себе ворогами й руїнниками церкви й релігії.

Сто збурених, зрівняних із землею церков! Це гірше, ніж за татарських наїздів тому кількасот літ, бо навіть татари, ота кочовнича дич азійська, такого не робила. З наших літописів знаємо, що татари не нищили масово храмів Божих, а коли до наших святинь заводили своїх коней, то це вже являлося таким нечуваним блюзнірством, що старі літописці записували це окремо у своїх книгах, на вічну ганьбу здичілого наїзника.

Між збуреними церквами було багато побудованих тому кількасот років. Одна з них — церква у Щебрешині — була збудована в 1184 році. Отже перебули ці храми Божі неодно лихоліття, дику татарщину й давню шляхетську Польщу, численні війни та наїзди, та не видержали — нової, відновленої Польщі!

Такі факти говорять за все!

З кругло 340 українських православних церков, що були на Холмщині ще в хвилині прилучення до Польщі в 1918 році, залишилося до нині всього 54. Решту „ревіндиковано" для латинсько - польської церкви, тобто попросту заграблено, бо українські церкви, православні чи уніятські, ніколи латинсько-польськими не були.

Десятки й сотки делеґацій від місцевого українського населення цілими тижнями обтовкали пороги центральних польських урядів у Варшаві, вносили десятки меморіялів з проханням залишити їм віру і церкву предків. Ніщо не помагало. Не помогли численні інтервенції православних епископів ані українських послів. Більше того! Вже на перші вісті про розбір церков голова Православної Церкви в Польщі, митрополит Діонісій, був на авдієнції в голови польської держави, президента Мосціцкого, та з таким вислідом, що після тієї авдієнції бурення церков зачалося щойно надобре. Авдієнція була в останніх днях травня, а подавляючу більшість церков збурено в червні і в перших днях липня. Сам же президент Польщі виїхав на той час за границю...

Польська публична опінія, польська преса, в тому числі й офіціози польської католицької церкви, а таксамо польський католицький клир, який ще тому кілька років приєднувався до відомої акції проти переслідування православної релігії в Совєтах, всі вони з нетаєною радістю приняли й приймають нищення християнських домів Божих у Польщі. Це вже доказ крайнього морального здичіння польського загалу. З польської сторони проти бурення заявилися тільки одиниці і ці винятки тільки підтверджують загальне правило.

Чим жеж намагаються оправдати польські кола свій поступок, варварське бурення християнських церков? Неофіціяльно фальшивим гаслом про „вирівнання історичних несправедливостей" або „нищення слідів неволі", хоч невідомо, що властиво спільне має неволя польського народу в 1775—1918 рр. з релігійним життям українського народу, й українськими церквами, побудованими ще в 1184 році. Офіціяльно говориться про „старі, нездатні до вжитку церкви" або про „зайві церкви". Та цьому перечать такі факти, як те, що між збуреними церквами було багато побудованих з добровільних лепт українського населення в останніх роках, деякі вже в 1938 році, отже видко, що ці церкви були таки комусь потрібні і цілком не старі.

Річ очевидна, що всі ті оправдування — це пусті, брехливі викрути. На ділі йде про безправство й насильство, що приневолений був ствердити навіть польський суд.

І так присудом окружного суду в Замості з 16. серпня ц. р. у справі 30 православних мешканців села Хмільки, обвинувачених за опір підчас бурення місцевої церкви суд звільнив усіх обвинувачених від цього закиду, бо — як сказано в мотивах присуду — **„опечатання й збурення церкви не мало правних і формальних підстав, тимсамим не могло бути опору проти правних наказів влади".**

Отож навіть польський суд ствердив, що в „християнській" Польщі можливе є таке безправство, як нищення дому молитви в білий день при участі представників державної влади і під охороною державної поліції, як це було в селі Хмільки.

Дивно, що цього судового присуду, який стверджує безправство державних орґанів влади, не сконфіскували; затеж польська цензура сконфіскувала пастирське посланіе православних епископів Польщі, а потім пастирський лист греко-католицького митрополита Андрія Шептицького, хоч у них нічого не гоориться про безправство, а тільки про удари й переслідування християнської віри й церкви.

Хтож це властиво творить ці безправства? Премієр Складковскі, отже відповідальний керманич польського уряду, підчас інтервенції митрополита Діонісія сказав, — так подає польська преса — що він безсильний супроти нищення церков. Отже ясно, що є ще в Польщі якась невидима таємна сила, сильніша від видимого уряду і понад ним, яка сягає так далеко, що може наказувати державним орґанам влади безправні, протизаконні вчинки!

Хто ця таємна сила, — ми не знаємо. Зате знаємо, кому потрібні її діла: большевикам! Бо тільки большевикам і большевицькій „ідеї" нищення й руїни потрібно підривати в людських грудях найблагородніші почування душі, бо тільки большевикам потрібно нищенням відвічного релігійного культу й переслідуванням за віру предків відривати людей від рідного ґрунту, на поталу інтернаціонального, кочового й здичілого перекотиполя.

Сьогоднішня Польща це не „заборолo цивілізації" перед большевизмом, як вона сама себе анонсує, а навпаки: аванґард большевизму, найтяжчий та найнебезпечніший ворог цивілізації, бо скритий, прихований. Точ-у-точ таксамо, як давна Польща не була „заборолом християнства", а навряд — як це ствердив хід історичних подій — була аванґардом азійщини.

Ота большевицька Польща сьогодні ще триюмфує на руїнах церков і відслоняє своє справжнє обличчя. Та завтра сама сконає під руїнами, як конає її рідна посестра, большевицька Москва.

Ігоревич.

ЗАГОСТРЕННЯ ЖИДІВСЬКОЇ ПРОБЛЄМИ

Расистівсько - антисемітська політика італійського уряду здійснюється з блискавичною швидкістю. Ще тільки 14. липня видрукувано заяву ґрупи італійських учених у справі італійського расисму, а вже 1. й 2. вересня італійський уряд видає низку суворих антисемітських декретів. Перший з них звернений проти жидів-чужинців. До Італії в останніх роках припливали з Німеччини, Австрії й Польщі тисячі жидів, що шукали собі більш підхожого суспільного оточення. Здавалося, що таке приятливе оточення воно знайшло в Італії, в тій фашистівській Італії, що тимчасом служила обектом нестримних нападів і цькування цілої світової жидівської преси. Досить сказати, що, наприклад, у липні з самому Міляні до поліції зголошувалися пересічно по 15 жидів - чужинців на день. І цікаво було ствердити, що ці приходці знаходили собі в найкоротшому часі приміщення й роботу, не зважаючи на дуже важкі умовини, що існують для праці в Італії. Спеціяльно так звані вільні професії — лікарі, дентисти, кравці — почали дуже болюче відчувати жидівську конкуренцію і підносили проти неї нераз голоси в пресі. В Римі, на приклад, було вже 40 лікарів з жидів чужинців. В Больоні, вчетверо менший, 16.

Отже перший декрет італійського уряду вдарив саме по жидах-чужинцях: він не тільки закрив кордони Італії для нових жидівських приходців, але й наказав усім тим жидам, що приїхали до Італії після 1. січня 1939 року, покинути Італію до 6 місяців. Хто не виїде до того часу, буде виселений поліційно. Тим, що вже вспіли придбати італійське громадянство, це громадянство буде відібране. За жида вважається кожний народжений від жидів батька й матери, без огляду на те, до якої він тепер належить релігії. Італійська преса підкреслює, що справа йде не про релігію, а про расу, про кров.

Наступного дня рада міністрів занялася й власними, італійськими жидами. Встановлено, що й власні жиди являються по суті чужородним тілом у лоні італійського народу; чужородним тілом, що ніяк не асимілюється й затримує свою власну психіку, свою власну ментальність, свій власний світогляд, що зближують італійське жидівство більше з інтернаціональним жидівством, ніж з італійською нацією. Звернено увагу, наприклад, що головний рабін Риму, д-р Давід Прато, видрукував у 1936 році в „Кагіер Жюіф", що друкується в Олександрії, в Єгипті, недвозначну антифашистівську статтю, в якій між іншим писав:

„Держава, яка вимагалаб від жида, щоб він відмовився від свого жидівства і зробився її стовідсотковим патріотом, булаб для нас такою самою варварською й незносною, як і середньовічна держава, що вимагала від своїх громадян приналежности до панівної релігії. Чи ми візьмемо большевизм чи фашизм, націонал-соціялізм чи тоталітаризм, — усі ці теорії мають одну спільну рису, а саме мілітаризм з духової точки погляду. Якщо ми хочемо витримати, мусимо **зєднати жидівство цілого світу** і зробити з цієї жидівської єдности фактор сили. Над цим працює сіонізм шляхом розбудови політичного осередку в Палестині".

В 1937 році трицять рабінів Італії підписали й видали книжечку під заголовком „Рабіни Італії своїм братам". Тут на сторінці 12 видруковано: „Розбудовуйте на цілковито жидівських підставах вашу нову хату, не піддаючись оманам ніякої асиміляції. Стародавнє „шофар" закликає вас залишатися за всяку ціну жидами, для порятунку вашого й дітей ваших, а не для занику".

Рада міністрів видала 2. вересня декрет, що за ним усіх жидів професорів від 16 наступного жовтня звільняється з їхніх посад. Не робиться ніяких винятків. Від народніх шкіл до університетів і наукових інститутів та академій — усе мусить бути звільнене від впливу жидів.

Не можна тут описати, яке враження зробили ті декрети, що впали як грім із ясного неба. Фактично й морально ніхто не був до них підготований. Події розвивалися з занадто блискавичною швидкістю.

Повстає питання: Кудиж жидам діватися? До якої країни виїздити? Питання трагічного характеру, що і для нас, українців, набирає, як побачимо нижче, чималого політичного значіння. Бо справа полягає не в тому, що чужинці-жиди мають виїхати з Італії, і що чимало італійських жидів охоче поїхалиб за ними, (їх зрештою й не так багато), а в тому, що фактично — нема куди їхати! І даремно преса так званих ліберальних країн накидається з піною в устах на фашистівський уряд. Його позиція відріжняється від позицій інших, так званих демократичних ліберальних урядів тільки більшою ясністю позицій. Бо погляньмо, що зробила так звана евіянська конференція, що нібито мала вирішити питання жидівської еміґрації. Ніхто з її учасників не погодився відкрити двері для нових апатридів. Замісць відкрити, брами демократичних держав, як зазначує Ґайда в „Джорнале д'Італія", замкнено подвійно. Замкнула браму навіть Франція, ніби вже „насичена жидівством". І ще 4 серпня офіційний „Лє Тем" подав тому не менш офіційне пояснення, що звучить досить таки по расистівському:

„Ясно, що кожна країна має право, й обовязок, уникати порушення деякої фізичної, моральної й інтелектуальної рівноваги свого населення. Цю рівновагу здобуто після століть цивілізації, і тому не можна її нараз нищити припливом занадто відмінних і часто непридатних для асиміляції елементів. Наша країна вже дійшла до певного ступня перейняття жидівством, і поза цим ступнем булаб небезпека неможливости переведення внутрішньої політики щодо еміґрації".

Починає зачиняти браму й Анґлія. Ще не так давно Союз анґлійських лікарів і дентистів подав до уряду заграничних справ протест проти конкуренції жидів спеціялістів і проти їхнього переселення до Анґлії. А „Дейлі Експрес" пише (2. 9. 1938): „Кожне серце мусить відчувати жаль за бідних жидів. Та, на жаль, нема місця для них в Анґлії, що має вже міліон і 800 тисяч власних безробітних".

З анґлійських доміній Канада, Нова Зеляндія і особливо Австралія посідають величезні території вільних земель, але й вони заявили, що до себе жидів не приймуть. Австралійський „Бюлетень" пише з цього приводу: „Необхідно для нашої власної безпеки і для забезпечення праці і хліба малим дітям, щоби була обмежена всяка небажана іміґрація".

Зачинила браму й демократична Швайцарія. Офіційний „Бунд", коментуючи суворі декрети в цій справі федеральної ради, пише:

„Повстає проблєма, що робити з жидами - іміґрантами. Їхнє перебування тут неможливе з огляду на мотиви політично-психольоґічні й економічні".

Зачинили браму Фінляндія, скандинавські й інші краї Европи, що мають і своїх жидів подостатком. Зачинили брами Арґентина, Уруґвай та Бразилія, хоч посідають величезні вільні території.

Тимчасом у Палестині, що малаб зробитися, як писав верховний рабін Риму, „головним політичним осередком", точиться крівава антижидівська боротьба арабів, котрі не хочуть допускати на територію, що їм служила століттями, нових жидівських приходців.

Евген Онацький, Рим.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАРТФОРД, КОНН. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277., відбудуться в неділю, 18. вересня, в 2. годині пополудні, в гали Українського Горожанського Клюбу, 54 Вилис стр. Проситься членів прибути начас. — М. Курдина, предс.; Н. Хорнат, кас.; П. Курко, секр.

Володимир Островський.

ПІД ЗНАМЯ ХРЕСТА

ПОВІСТЬ

з часу охрещення Руси-України в 988 р.

11)

Я буду намовляти його, буду старатися, щоб він не слухав тих, що радять триматися старої віри. Буду відсувати їх від князя. Буду дбати, щоб усе казало йому, що він мусить змінити віру! — з запалом говорив Тихоша.

— Але на яку віру змінити?

— На вашу, грецьку, на християнську. Я відчуваю, що мушу це робити, що якась сила веде мене до цього...

Олена перехрестилася й поважно додала:

— Як дотримаєш ти свого слова, то дотримаю слова і я...

IX.

БОРОТЬБА З ПОГАНАМИ.

Доглядач чи опікун Перуна, старенький Славій, розгортав агітацію проти Володимира щораз ширше. І найтемніші мешканці Києва щораз сильніше хвилювались. А від них передавалися ці настрої навіть приїзжим гостям.

Київ був справжнім торговельним муравлищем сходу Европи. Сюди день-удень приїжджали з ріжних городів і городків великого князівства купці, посадники, дружинники, ремісники. Проїжджали сюди й шпигуни підбитих народів, щоб довідатися, чи сильний Володимир, чи не збирається на якусь хуртовину й чи не можна повстать. Придивлялися вони, прислухувалися, а потім несли вістки в усі сторони, що в Києві неспокійно, що нарід проти князя. Деякі чужі купці, бачучи, що в Києві збирається на завірюху, почали вже ліквідувати свої підприємства і, поки час, тікати в свої краї.

Все це важко відбивалося й на торговлі й на силі та ладі князівства.

Володимир добре бачив, що його державний апарат розстроюється. Але як було зарадити лиху? Порозганяти нездібних та ворожих боярів і набрати нових? А хто міг знати, чи ці нові будуть вірніші й здібніші? Приняти християнство й споріднитися з імператорами та опертися на їхню силу?

Володимир міркував як поганин, бо інакше міркувати ще не міг. Приняти християнство особисто — це дрібна справа, це не значить — зробити якесь велике діло. Та можна ще й нашкодити собі. Коли Ольга приняла сама віру християнську, відчужилася від людей і мусіла передати владу синові Святославові; коли залишився Ярополк християнином сам один серед маси поган, не знайшов він опертя в цій масі: погани перейшли на його, Володимирів, бік і помогли йому сісти в Києві. А залишитися поганським князем, значить: нічого великого не зробити, держави не перебудувати й не зміцнити.

Володимир розумів, що для піднятя й зміцнення князівства потрібні великі зміни, які захопилиб увесь нарід. Але не хотів він просити християнської віри в греків, бо це дорого коштувалоб: мусів би чимсь поступитися їм.

І Володимир переживав тяжкі дні. Перебирав у своїй памяті імена воєводів, тисяцьких, городських старшин і не знаходив серед них ні одного, здібного до великих чинів, до піднятя маси, до поведення її за ним.

— Один лише Тихоша має розум і хист, — думав Володимир, — але щож? — молодий, не має ще імени, може не має й прихильників.

В той час, як старші Володимирові помічники нічого не бачили й не чули, або просто не розуміли моменту, Тихоша пильно придивлявся й прислухувався до того, що діялося в Києві й у цілому князівстві. Він із жахом спостерігав, що поганська хвиля проти Володимира все наростає, що погани бояри, купці, навіть міщани ромісники вже голосно й отверто виступають проти нього та домагаються скликати всенародне віче. Християніниж бояри помітно лякалися й думали більше про себе, ніж про князя.

(Далі буде).

•З ДНЯ•

СЛОВА ПРАВДИ.

Американський лікар Е. Герцлер написав книжку під заголовком „Ди горз енд богі доктор". В ній розказує він про життєві досвіди провінціяльного лікаря. Наводить багато випадків з ріжними хворими людьми та описує їх дивну поведінку. Притім розказує про те, чи можна хворим говорити правду в очі про їх стан, чи ні. Дословно він говорить: „Коли існує поважна хвороба і видужування є неможливе, лікар мусить сам рішити питання, чи сказати пацієнтові правду в очі, чи ні. Це індивідуальна проблема лікаря".

Далі д-р Герцлер висказує думку, що правду люблять знати тільки сильні характером люди. Слабим людям правда про їх недугу, головно коли вона поважна, шкодить. Це їх непокоїть, підриває нерви і заганяє в ще більшу недугу. Тому часто лікар є поставлений у дуже прикре положення: Коли він не скаже пацієнтові дійсної правди, то пацієнт не буде точно придержуватись приписів лікування. Колиж скаже цілу правду, то це його впровадить у паніку, яка зле відбється на його здоровлі. Супроти цього лікар мусить поступати дуже обережно, щоб уникнути одної небезпеки і другої.

ТЕ САМЕ З ІНШИМИ СУСПІЛЬНИМИ НЕДОМАГАННЯМИ.

Те саме діється з іншими недомаганнями людей, чи цілих організацій. Той, хто стоїть з боку і бачить їх, мусить добре звертати увагу на те, чи якісь особи, або цілі організації є настільки сильні, щоб довідатися про цілу правду. Коли вони не є сильні, то їм цілої правди говорити не можна. Слаба духово людина, довідавшись про свої помилки і недомагання, назве критика „брехуном", або тяжко зажуриться своїми недомаганнями. Свідомість про ті недомагання так пригнобить слабу особу, що вона стратить віру до себе самої і признає себе саму в серці „нінащою", до нічого не здатною.

Зате коли сказати розумну заввагу сильному чоловікові, то він тим утішиться. Бо, знаючи про якесь своє недомагання, він те недомагання може усунути. Не знаючи про якусь свою хибу, він міг би ходити з нею ціле життя. Інші бачилиб її, а він ні. Але довідавшись про неї, він відразу зробить з нею кінець.

СЛАБІ ЛЮДИ.

Слабі характером люди бояться заввав. Вони в своїй голові виробили собі такий погляд про себе, що вони добрі, чесні, розумні, кращі від багатьох інших, коли не від усіх. Колиж якийсь нахаба прийде і потрутить той їх погляд, вони попадають у паніку. Ціла їх опінія про себе побудована так штудерно, що потручення найменшої частини розвалює цілу будову і з дуже доброї думки про себе вони переходять у дуже злу. Тоді їм уже здається, що вони цілком до нічого непридатні.

Слабі душею люди не люблять цілої правди ще й тому, що вони знають, що не будуть уміли своїх хиб виправити. А коли не можна їх виправити, то нащо про них знати? Краще жити в омані.

БЕЗ НЕЗАДОВОЛЕННЯ НЕМА ПОСТУПУ.

Та люди, які живуть в омані, не можуть уліпшати себе, не можуть робити поступу. Щоб виліковатися з недуги, треба наперед знати про неї. Щоб виліковатися з помилок, дреба наперед знати про ті помилки.

Правда, довідавшись про свої помилки і хиби, чоловік стає незадоволеним із себе. Незадоволення, правда, — це прикра річ. Але незадоволення це перша умова до всякого поступу. Коли чоловікові вигідно на якімсь кріслі, то йому ніколи і на думку не прийде, щоб пересістися на інше крісло. Пощо, коли він цілком задоволений? Чоловік шукає іншого крісла щойно тоді, коли йому не вигідно на тім, на котрім сидить. Незадоволення з одної позиції штовхає його шукати іншої.

Те саме з усякими іншими проявами нашої волі: ми мусимо чогось не хотіти і чогось хотіти. Між тими двома бігунами промінює наша воля, динаміка, охота до акції.

НЕЗАДОВОЛЕННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ.

Та сама засада діє також і в кожній організації. Там також потрібно тих двох чинників: незадоволення з чогось і хотіння чогось. Незадоволення випливає з критики і з відкривання помилок та хиб. А хотіння твориться на основі цілей і завдань, до яких дана організація повинна прямувати.

Тому критика в організації потрібна. Але критика, навіть правдива, мусить мати межі. Треба дивитися, чи члени і провід даної організації настільки душевно сильні, що знесуть цілу правду. Коли члени можуть розбігтися перед повною правдою, як „курчата перед яструбом", то цілої правди говорити не можна. Бо вона залякає членів так, як залякає хвороба слабого духом пацієнта. Замісць викликати в них „хотіння чогось кращого", вона викликає хотіння покинути все і на все махнути рукою.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська національна маніфестація.

Западе вечір. Найбільший і найрухливіший осередок світу освітлюється ріжнобарвними світлами. На вулицях оживає чимраз більший рух. При вулиці 43-тій і 6-тій евеню цей рух доповняють українці, що напливають гуртками з усіх сторін. Всюди чути українську мову. Вгинаються хідники, дивуються хмародери, бо ще ніколи не бачили стільки дітей України в цім осередку Ню Йорку.

Перед Гіподромом живі бесіди і привитання. Витаються знайомі люди ріжних сторін, дальших і ближчих, запізнаються, перекидаються словами, а всі говорять про одне і те саме: про долю України. Всіх думки зливаються в одно: нести користь і працю та боротьбу для визволення Батьківщини.

Година восьма ввечір. Саля Гіподрому заповнена. Сидять чотири тисячі публики від перших рядів аж до найвищого бальконy. Перед очима всіх естрада, прибрана золото-блакитними прапорами, а над ними великий образ вожда націоналістів, Е. Коновальця.

Здовж стіни під прапорами і тризубами стіл, накритий малиновим настільником, а при нім засідає комітет маніфестації і гості з ріжних далеких країн світу, де живуть українці, між ними представників проводу О. У. Н. з краю: генерала Віктора Курмановича, полковника Романа Сушка й пана Ярослава Барановського.

Уставлений високо на бальконі хор гр.-кат. церкви св. Юра в Ню Йорку під управою п. Онуфрика співає американський гимн і як хмара підноситься публика і, стоячи, вислухує гимну та вступного слова голови комітету, п. Володимира Букати.

Слухаєш молодого, ядерного голосу цього молодого провідника і патріота; не хочеш вірити, що це уроженець Америки. Душа радіє, бо чуєш, як ніби говорить він: „Не жахайся Україно, ненько мила, ще чужина діток Твоїх не втопила"!

Редактор „Націоналіста", п. В. Душник, голосить рецитацію промови Зорки, сказаної колись на похороні гетьмана Хмельницького. Виразно й чутко линуть слова і здається, що перед очима Біла Церква, а там козацтво стоїть шпалиром і жде нового приказу нового гетьмана, Хмельниченка Юрася, на ворога стати.

Рознеслися звуки хору, і полинула пісня „Козака несуть". Сумом огорнула присутніх, бо немов бачиться справжній похорон завзятого козака, вожда Богдана. Та ще не замовкли ці звуки, а вже п. Труш здоровим баритоновим голосом рецитує „Терновий вінок", революційну поему, яка підносить усіх на дусі. Як відповідь на слова поеми гремить пісня композиції Гайворонського „Живи, Україно, живи для краси. До віку Тебе не скують ланцюги!"

Першим бесідником маніфестації був професор університету в Мінеаполісі, Мінн., голова ОДВУ в Америці, і заявляє, що українці Злучених Держав доти не спочинуть, доки не виконають діла, розпочатого українським вояцтвом, а продовжуваного організацією підпольної боротьби під командуванням Е. Коновальця.

Тут хор відспівав американський гимн „Май контрі", а всі, стоячи віддали честь цій країні Вашингтона, що позволяє нам тут вести діло праці і боротьби для добра і державности нашої Батьківщини там за океаном. Україні віддали тричі „слава!"

Наступний бесідник, п. М. Шарик, представник Українського Національного Обєднання Канади, в своїй бесіді підніс вагу організації українців на еміграції для помочі в будові української держави і підчеркнув, що канадійські українці всі присягли на дух вождя Коновальця, що не спічнуть, доки його діла не будуть докінчені. Канадійські українці духом з американськими. Бесідник відніс голос до тих, що поборюють націоналізм, і сказав, що даремна їх праця і поборювання ідеї таких великих людей як Коновалець, бо з його духа печатю ми всі йдемо й відбудуємо не тільки українську державу, але й українську імперію.

Другий канадійський представник, д-р Гультай, змалював образи життя українців тепер в Україні, їх боротьбу і змагання ворогів зліквідувати нашу думку про волю і самостійність. Одначе сила духа героїв, що впали за Україну, завелика і засильна, щоб її побороти і зліквідувати. Україна живе й буде жити як самостійна держава.

Від українців Аргентини привіт зложив пан Григорій Кальба, заявляючи, що українці Аргентини і всіх країн Полудневої Америки є ті самі, що й Злучених Держав, є ті самі, що й там на рідних землях. Далекі моря, ні пустині, ні гаряче підсоння не змінили душі ні серця дітей України. Вони все остануться вірними ідеї Мазепиної, Коновальцевої і всіх, що несуть життя на жертвенник України.

За столом сиділо і священство без ріжниці релігійних груп, бо маніфестацію влаштовано не для одної партії чи секти, а для соборности України. Отут і замітною була ця соборність. Від української автокефальної церкви єпископа Теодоровича привіт зложив і запоруку праці церкви для визволення України підкреслив о. д-р В. Клодницький. Від української православної церкви єпископа Богдана говорив о. І. Гундяк, висказуючи протест проти окупантів, а головно проти ляцького переслідування укр. прав. церкви на Волині і в Холмщині. Від укр. гр.-кат. церкви (не офіційно) говорив о. д-р Ковальський, заявляючи, що він, як уроженець Холмщини і як греко-католик, усе вірить, що нам треба єдних сил для оборони українських церков, якіб вони не були, коли ворог по них витягає свою руку, бо церкви становлять велику частину праці у визволенні України від усіх окупантів. Від презбитеріянів зложив привіт проповідник Куман.

Всі бесіди були коротко пояснені англійською мовою для тих, що української не розуміли. Це робив обдумано голова, пан Буката.

Нетерпеливо ждала публика на слова гостей з Европи і діждалася. Говорив пан Ярослав Барановський і полковник Роман Сушко. Кожне слово їх живим сріблом вливалося в серця слухачів. Цеж говорили вони в імя духа полк. Коновальця. Цеж він сам говорив їх устами. Вониж були з ним, присягу його взяли на себе і приїхали нам її передати. Барановський перший знайшов розшматоване тіло вожда на вулицях Ротердаму. Він був єдиним свідком цеї найстрашнішої трагедії. Оба бесідники вказали на факт, що вожд не вмер духом. Він до віку живе з нами. Ворог московської чеки не вбив вожда, не вбив ідеї, за яку вожд згинув, а навпаки, скріпив її, бо за смерть вожда йдуть тисячі і міліони, що на пімсті за нього збудують державу України.

За кожним разом бесіди цих гостей з Европи греміло „слава" вождові, слава Україні!", а за кожним разом цих окликів вставала публика, віддаючи пошану вождові і дорогим гостям представникам П. У. Н.

По їх бесідах загремів гимн американських українців: слова Щурата, музика Людкевича „Далека ти, а близька нам, кохана Вітчино". „У бій, у бій за слушний прапор твій, за тебе, Україно", повторяли потихо присутні і прирікали, що в слушний час „Ми злетимо як козацтво у Січ". Цим чотиритисячна репрезентація соток міст і містечок, де живуть Українці в Америці, дала присягу і запоруку гостям з Евкраєм, що доля України еміропи, що еміґрація живе з ґрації дорога, як і тим, що там страждають, що кожний удар ворожий і біль народу там, болить нас тут, що ми не спочинемо, аж братів і сестер там визволимо.

Ще не кінець. Всіх очі звернені ще на одну, найважнішу особу між сидячими, що спокійно собі сидить в однострою стрільця. „Хто це?" — шепочуть між собою присутні. А ось хто: голова покликає до слова цю особу і встає цей вояк — ґенерал Віктор Курманович. Встає, а з ним рівночасно встає вся маса присутніх, як ліс порушається, як буря гремить: „Слава, слава, Ґенерале, Батьку наш!" Не сідають присутні, довго не сідають. І здається, що у всіх карабіни на плечах, що на команду всі готові, на команду батька-генерала! Сльози радости на очах у всіх. Дивлюся, а тут коло мене стоїть молодий хлопець, українець тут роджений, та так кулаки затиснув, начеб справді в нього карабін у руках. Так! Всі на салі перемінилися у військо, а саля—у велику столичну державну салю Києва або Львова.

І говорив батько-генерал, говорив, а кожне слово його командою лунало по салі. Він, старенький і досвідчений військовий стратеґ, вказав виразно, що без боротьби, без жертв кровних, смертних жертв держави ніхто не збудував і не збудує. І Україна дала кровні жертви і тепер їх дає. Полягли герої вказали нам, що за Україну варт боротися і вмерти. Націю творять герої своєю смертю, своєю кровю. Націю творять такі, як Вітовський, Білас, Данилишин, Коновалець і багато-багато знаних і незнаних героїв. Нація це вони! В нас було військо і є військо. В нас гасло: „Не пора москалеві й ляхові служить". Тут на зазив предсідника загремів хор пісню „Не пора", а з хором вся маса зібрана. Стіни греміли від цеї пісні. Довго, стоячи, оплескували батька-ґенерала за його слова команди: „У бій за Україну!"

Від жіноцтва Червоного Хреста ОДВУ в Америці привіт зложила пані Галичин, а від жіноцтва . націоналістичних кадр Канади витала присутніх пані докторова Василенко.

Між присутніми при столі був і чужинець, ірляндський славнозвісний артист і поет Патрик МекҐваєр, який прочитав власну поему, присвячену Україні, її красі і культурі та боротьбі за її державність.

Зближалася північ, але ніхто не опускав салі. В промовах бесідників читали всі історію України, обдумували про працю для її визволення, студіювали свої сили і плянували, як і що робити, щоб праця визвольна в десятеро побільшилася і приспішила те, про що нині стільки говориться, а саме долю і державу України. Так. Такі думки були в присутніх, це можна було читати з їх очей і облич. Бож тут не зійшлася темна, несвідома маса байдужних і лінивих, а зійшлися переважно провідні одиниці всеї еміграції Америки, Канади і навіть далекої Аргентини. Всі присутні чули, що на них тяжить обовязок, важкий обовязок: з поворотом до своїх міст повести працю, завзяту працю для нації України, для її долі і волі. Все за тебе, Рідний Краю!

Стоячи вислухали присутні резолюцій, які прочитав п. Душник, і оплесками приняли їх та окликами. Треба згадати, що в часі бесід і концерту хору переведено збірку на визвольну акцію. Жертви давали в копертки. Видно було щирість людей. Давали щедро не тільки старші, але й діти. А треба знати, що не зійшлася тут буржуазія, а самі українські робітники-націоналісти, на яких полягають всі наші національні інституції і запомогові організації і всі жертвенності на всякі гуманітарні і визвольницькі справи. Нема тут помочі зо скарбниці „большевицької", свої сили ми самі сталимо і на свої сили уповаємо. Коли жертви будуть замалі, то знайте, вороги, що ми й за ці жертви створимо проти вас фронт, який пробє вашу силу, знищить вас на нашій землі, а на тім місці поставить свій уряд і державу. Земля наша багата, зброя тепер у вас, але бук має два кінці, і цю саму зброю ми легко проти вас обернемо, бо зброєю нашою тепер є наше серце й дух завзяття, а присягу нашу складаємо нині.

Хоровим і гуртовим „Ще не вмерла" закінчено маніфестацію. Виходили люди з салі і кожний, старий і молодий, ніс присягу в серці: не спочати, аж доки ворог не уступиться з земель Україні.

Північ налягала на місто. Підбадьорені й оживлені українці виходили з салі Гіподрому. В кожного кулаки затиснені і очі жадобою праці і завзятости запалені. Кожний вийшов вилікуваний із зневіри. Новий дух вступив у всіх, дух гордого українця, за яким є геройські чини поляглих борців. Нема рабства там, де є боротьба. Нема його і в нас. Ми заманіфестували свої бажання і боротьбу зі всіми ворогами, ми показали свою солідарність і силу. Ми сказали, що в нас буде скоро своя держава, бо ми цього хочемо і за це боремося. Ми сказали ворогам, що даремні всі їх зусилля нас убити. Коли нас не вбили татарські і монгольські орди, то не вбють нас ляцькі, московські, румунські ні чеські тюрми ні тортури, бо в нас Україна понад все і все за неї віддамо.

Зорями небо засіялося. На всі сторони розїздилися українці від салі Гіподрому. Знову филі Гудсону везли українських делеґатів ріжних міст Америки і гостей з ріжних країн світу на продовження конґресу націоналістів і зїзду ОДВУ до Нюарку, Н. Дж.

о. Степан Мусійчук,
делеґат з Йонґставн, О.

БУНТ ІНТЕРНОВАНИХ КИТАЙЦІВ.
Китайські жовніри, інтерновані в Інтернаціональній Оселі в Шангаю, захотіли над своєю частиною вивісити китайський прапор. Коли заряд табору не дозволив їм на це, вони збунтувалися й звели зо сторожами завзяту боротьбу, в котрій згинули два жовніри, а 40 були ранені. На світлині бачимо, як беруть ранених китайців до шпитального амбулянсу.

УКРАЇНЦІ З НЮ ЙОРКУ, НЮАРКУ, ПАСЕЙКУ, БАЙОНУ І ОКОЛИЦІ

СТАРАННЯМ ЗЛУЧЕНОГО КОМІТЕТУ З ПОВИЩЕ ВИМІНЕНИХ ГРОМАД

:——::——: влаштовується :——::——:

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

В СПРАВІ ЗАГАРБАННЯ Й ПАЛЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ ПОЛЬЩЕЮ

——: Це МАСОВЕ ВІЧЕ відбудеться :——

В НЕДІЛЮ, 18. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1938. РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок точно в 2:30 пополудні. —— Вступ вільний.

На вічу промовлятимуть визначні місцеві й позамісцеві бесідники.

В першу чергу просимо все свідоме українське громадянство стриматись на цей день від всяких імпрез, а численно прибути до нас на віче.

209,14 **Комітет.**

УВАГА! МОЛОДЬ З НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ УВАГА!

Й СУСІДНІХ СТЕЙТІВ!

МОЛОДЕЧІ ВІДДІЛИ 240, 287, 171, 391, ПРИ ПОМОЧІ МОЛОДІ ВСІХ ІНШИХ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ З ОКРУГИ НЮ ДЖЕРЗІ Й НЮ ЙОРКУ

:——::——: влаштовують :——::——:

ПЕРШИЙ ЗДВИГ МОЛОДІ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

(FIRST U. N. A. YOUTH RALLY)

В СУБОТУ, 26. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1938. Р.

В HOTEL DOUGLAS, NEWARK, N. J.

На цей здвиг запрошують молодь, членів У. Н. Союзу й не членів, з Ню Джерзі, Ню Йорку, Пенсилвенії, Конетикот і т. д.

При тій нагоді, за ініціятивою **Українського Молодечого Товариського Клюбу з Нюарку (UKRAINIAN SOCIAL CLUB)** та при помочі інших молодечих клюбів з околиці Нюарку

МОЛОДЬ ВІДСВЯТКУЄ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 27. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1938. Р.
В ELKS AUDITORIUM, 925 SPRINGFIELD AVE., IRVINGTON, N. J.

На святі співатиме Укр. Молодечий Хор з Ню Йорку і Ню Джерзі під управою **Степана Марусевича.**

ПОВІДОМЛЕННЯ: Просимо всі товариства У. Н. Союзу зо згаданої округи прислати по двох молодих представників на наради в справі здвигу, що відбудуться в **понеділок, 26. вересня, в 8. годині ввечір, при 81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.** На тих нарадах доповниться комітет здвигу й вирішиться програму.

ЗА КОМІТЕТ:

Антін Шумейко, предс.; **Теодор Литвинюк,** секр.

УВАГА! БОФАЛО І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ 49. ВІДДІЛУ СОЮЗУ УКРАЇНОК В БОФАЛО

:——::——: відбудеться :——::——:

ПЕРШИЙ ЖІНОЧИЙ ОКРУЖНИЙ ЗЇЗД

В НЕДІЛЮ, 25. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1938. РОКУ НА ҐАЛІ ПРИ ЦЕРКВІ СВ. О. НИКОЛАЯ (FILMORE і ONEIDA).

ПРОГРАМА: Від год. 2. пополудні відбудуться НАРАДИ членицьь С. У. з Бофало і Рочестер під проводом представниці Головної Управи С. У. А., п. О. Штогрин. У год. 7. вечором відбудеться концертова програма, на якій виступить хор парохіяльний під проводом п. Ю. Головича, а також члениць С. У. — Реферати виголосять Всч. о. В. Козоріз і п. О. Штогрин.

Комітет має честь запросити всіх свідомих українок і українців Бофало, Ланкестер, Лакаванна, Блекрак і околиці на год. 7. ввечір. Вступ вільний. 214

ЗАХОДОМ УКР. ДЕМ. КЛЮБУ 14. АСЕМБЛІ ДІСТРІКТУ У БРУКЛИНІ, Н. Й.

:——::——: відбудеться :——::——:

ВЕЛИКЕ ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ

В ПЯТНИЦЮ, 16. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1938.

В УКРАЇНСЬКІМ НАЦІОНАЛЬНІМ ДОМІ,

216-218 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Початок у годині 8. ввечір.

Шановні Громадяни Бруклина! Час дуже короткий, а нам потреба познайомитись з праймері. Тож приходіть всі на це віче, а там почуєте про політичні справи. Там представлять вам, на кого нам голосувати. Почуєте своїх і американських бесідників. **Вступ вільний.** 214

За вічевий Комітет: **Заряд У. Д. Клюбу.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНКЕРС, Н. Й. Місячні збори Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудуться в пятницю, 16. вересня, в годині 7:30 вечором, в сали Укр. Клюбу, 13 Washington St. Проситься всіх членів явитись і вирівняти свої вкладки. — Н. Чолій, пр.; В. Мандзій, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252., відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 12. вполудне, в парохіяльній ґали, 1944 Ірі ул. Пригадуємо членам, щоби заплатили вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Маґас, предс.; Н. Батюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239., відбудуться в суботу, 17. вересня, точно в год. 8. вечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 7. вечір. Приявність усіх членів обовязкова, бо є важні справи до вирішення. — Управа.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Звичайні місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 6. вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Обовязком кожного члена прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Припоминається довгуючим членам, щоби заплатили свої залеглі вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січ, бо в противнім разі будуть суспендовані. Припоминається членам платити точніше вкладки за дітей. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестрицтва Н. З. П. Д. Марії, від. 112., відбудуться в неділю, 18. вересня, в ґали церковній. Проситься всіх прибути на ті збори, бо є важні і цікаві для кожної члениці справи. Маємо роздати тікети на баль і на велику запусну забаву. Також пригадується довгуючим вирівняти свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Уряд Сестрицтва знає, що багато жінок хотілиби вписатися до нашого Сестрицтва; тому просимо члениць привести їх на мітінґ. Кожна члениця повинна припровадити одну нову, або дітей. — Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Параня Ризун, кас.; Домініка Романович, рек. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться в неділю, 18. вересня, в год. 2. пополудні, в ґалі церковній, 47 Ґовп Ев. Проситься всіх членів зійтись на збори, а довгуючих прийти й вирівняти свої довги. — Т. Скоробогатий, предс.; М. Табачук, секр.-кас.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 175., відбудуться в неділю, 18. вересня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі, 4655 Martin St. Проситься членів конечно прийти тому, що є багато важних справ до полагодження. Так само нехай члени не забувають, що урядники не будуть ходити по хатах колектувати гроші, щоби можна заслати розмет. Члени, памятайте, що ви нікого не обдурите, лише самих себе. тХо не заплатить, за того більше не посилаємо, а подаємо до суспендування. Тож просимо, щоби ви малися на осторозі і потім не нарікали. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 18. вересня, зараз по Сл. Божій, у звичайнім місці. Жадається, щоби більше число членів були приявними на зборах. Також напоминається членів, котрі мають затягнений довг з минулого року, щоби постарались до кінця цього року все сплатити. — Секретар.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 2. пополудні, в ґали, де звичайно. Проситься всіх членів прийти на ті збори на означений час. Довгуючі члени мають прийви й вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Романюк, предс.; Т. Ковальський, кас.; Г. Тимчій, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Збори Тов. Запорозької Січи, від. 305., відбудуться в неділю, 18. вересня, зараз по Сл. Божій. Напоминаю всіх членів явитися на ці збори і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі довгуючі члени будуть суспендовані. Як кожному членові відомо, наш відділ ще дуже малий. Ануж усі члени додайте духа! Най кожний приведе на мітінґ нового члена! — М. Гентош, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори Братства св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудуться в неділю, 18. вересня, в годині 1., зараз по Сл. Божій, на ґали церковній на Вудвіл. Проситься всіх членів і члениць явитись на ці збори і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі, котрий член не заплатить своїх залеглостей, буде суспендований. Це не говориться на вітер, бо гроші з каси домашньої вичерпані і не можна буде вислати вкладок до гол. канцелярії за таких членів, котрі довгують більше, як два місяці. — Теодор Волощук, секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЧОЛОВІК, ЩО НІКОЛИ НЕ ПРОГРАВ

З Бомбаю прийшла до Европи вістка, яка викликала велике зацікавлення серед службовиків домів гри та серед дирекцій великих корабельних ліній.

Була це вістка, що в Індії, у місцевості Наґпур, помер чоловік, якого можна вважати найщасливішим грачем світу XX. ст. Він називався Карло Брайґ Карер.

Коротко перед світовою війною світ довідався про існування Карла Брайґа Карера, який мав у грі просто неймовірне щастя. Потім назвище Карла Брайґа-Карера блиснуло ще у звязку з процесом, у якому він був героєм. Той процес відбувся перед американським судом у місті Лос Анджелес.

Обвинувачення.

Чотирнацять американських та анґлійських купців і фабрикантів обвинувачували тоді Карера, що він стосує підчас гри ріжні шулерські трики й таким чином руйнує всіх своїх партнерів.

Багаті американці та заможні анґлійські купці, які приїхали за інтересами до Каліфорнії, обвинувачували Карера, що він за кілька ночей виграв від них 716,000 долярів. Прокуратор намагався навіть доказати, що Карер мав гіпнотичний талант і що саме це облекшувало йому витягати якнайбільше нечесних користей з гри.

Ніяких конкретних підозрінь і тимбільше доказів, крім згаданих замітів, не було. Одинокий і найголовніший заміт був такий, що Карер постійно вигравав.

Покер на судовій салі.

Обвинувачений зажадав тоді, щоб на судовій салі переведено пробу гри, причому погодився, щоб карти доставив йому трибунах. Притому він заявив, що завжди грав чесно, без ніяких триків, що значених талій не вживає, що гіпнотичних здібностей не має та що він переконаний, що на судовій салі вигравати ме, як при кожній іншій нагоді.

Тому, що справді ніяких поважних замітів не було, суддя погодився на таку оригінальну пробу. Негайно принесли зовсім нові карти і до гри засіли: суддя, прокуратор, оборонець та лікар психіятр, який мав оректи, чи Карер послугується гіпнозою. При грі асистували всі пошкодовані обвинувачі.

Ця незвичайна партія покера тривала кілька годин. Замість грошей уживали штонів. Після закінчення гри суддя мусів признати, що Карер ґрає зовсім чесно, що зате знаменито орієнтується у всіх тайнах покера та що притому має неймовірне просто щастя. Коли перечислили штони, виявилося, що Карер обіграв усіх своїх партнерів.

Суддя не мав іншої ради, як звільнити Карера від вини й кари.

Кілька місяців пізніше якийсь Джан Фабіно видав окрему книжку про щасливого грача. Фабіно був багатим фабрикантом, якому Карер забрав не лиш майно, але й жінку. Бо жінка фабриканта залюбилася в людині з неймовірним щастям до гри і після розводу з мужем, вийшла за Карера. Та це подружжя не було щасливе й не тривало довго. Карер розійшовся з жінкою, залишивши їй як аліменти суму 200,000 долярів, яку виграв зо одну ніч в однім із клюбів Сан Франціска.

Мішанець.

Брайґ Карер був мішанцем. У ньому плила кров індійки й анґлійця. Батько був багатим купцем на Кореї. Там теж у численних шулернях почав він свою карієру.

Вже як молодий хлопець дав він себе втягнути до гри і відразу небувале щастя стануло по його боці. Він завжди вигравав, аж вкінці два китайці, власники домів гри, рішили вбити молодого чоловіка з феноменальним щастям. Тоді молодого Карера дуже сильно поранили, одначе лікарі врятували його від смерти. Небавом після тієї події його батьки покинули Корею й переселилися на постійне до Ню Йорку.

Вони хотіли, щоб їх син учився, мріяли, що він стане лікарем, або інжиніром, хотіли його зацікавити торговлею, та Карерові зовсім щось інше було в голові. Він почав грати й поринув по самі вуха в ріжних азардних грах.

Пострах домів гри.

Щастя до гри, яким Карер відзначався замолоду, не покидало його і в чоловічім віці. Карер вигравав постійно в касинах гри і від стола з рулеткою ніколи не відходив без більшої вигри. Вигравав він теж на тоталізаторі й неімовірне щастя мав у покері. Здавалося, що демон гри полюбив того чоловіка та зробив його своїм вибранцем.

На другій половині земного ґльобу дирекції великих домів гри, розсіяних густо в Америці Середущій та Полудневій, так страшно боялися несподіваних відвідин Карера, що в багатьох випадках обезпечувалися перед ним в обезпеченевих товариствах. Притому Карер був джентельменом, якому не можна було зробити найменшого заміту й не можна було йому відмовити вступу до касина. Директори домів гри були безсильні, хоч уживали ріжних способів, щоб Карерові відмовити карту вступу до салі гри. Та одночасно поява Карера в якімнебудь домі гри була не лиш найбільшою сензацією, але й знаменитою реклямою.

Одначе ні касина гри, ні перегонові майдани не були улюбленим тереном „діяльности" Карера. Найбільше любив він грати в покера на великих люксусових пароплавах. На таких пароплавах був він завжди сензаційною появою і завжди знаходилися багаті американці, що подорожували тими кораблями, які хотіли заграти з „вибранцем долі" й вірили, що вкінці щастя від нього відвернеться і Карер почне програвати. Одначе Карер не програвав, програвали лиш його партнери. Майно грача чимраз більше зростало. Тільки у 8 випадках Карер устав від зеленого столика без виграної... але й нічого тоді не програв.

В 1929 р. Карер оженився з прегарною індійською танцюристкою і від тієї пори замешкав постійно в Індії.

Уроєння.

Згодом почало псуватися здоровля ґрача. Природа мстилася за велитенське щастя, яке за Карером ходило довгі роки крок-у-крок. Карло Брайґ Карер занедужав на уроєння, які збільшалися з кожним роком. Нерви, знищені довгими роками азарду, чимраз більше відмовлювали послуху.

Минали літа. На великих трансатлантійських і прогулькових пароплавах не бачили вже пасажирі віддавна короля азарду. Минулого року жінка Карера покликала телеґрафічно до Наґпуру двох славних нюйорських лікарів і заплатила їм грубі гроші за приїзд та пораду.

Ці лікарі були відомими американськими психіятрами. По кількаденній обсервації Карера та докладних оглядинах лікарі заявили, що щасливий грач ніколи вже не вернеться до здоровля, що його уроєння будуть чимраз більше зростати і що Карер попадатиме в чимраз більше божевілля.

Небавом мусіли Карера примістити в заведенні для божевільних. Ще раз появилося назвище щасливого грача на шпальтах преси. Цим разом була це телефонічна вістка, що Карер, не зважаючи на дбайливу опіку, якою його окружили, „наложив на себе руку".

Його недуга була доволі дивна. Він уроїв собі, що всі, яких він обіграв за ціле життя, змовилися на його життя та хочуть на ньому пімститися.

Карер, найщасливіший грач XX. ст., залишив своїй жінці велитенське майно, що його здобув по всіх усюдах азардними грами.

КРАСУНЯ КРАСУНЬ.

Міс Мерилин Месеке, „Міс Огайо", стала „Міс Америкою 1938" на конкурсі краси в Атлантик Сіти, Ню Джерзі. Коло неї „Міс Каліфорнія" і „Міс Юта", що здобули на конкурсі друге й третє місце. До конкурсу станули були 44 дівчата.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (10)

Тарзан знайшовся в пастці. Бо коли один із дикунів запримітив його і криком остеріг інших, всі дикуни схопили цупко свої списи і чекали, аж покажеться перед ними фігура Тарзана. А Тарзан притулився з цілої сили до ідола й не виставляв себе на списи. Та тут треба було щось живо робити. Бо дикунів було багато. Як тільки вони очутяться, буде зле.

В таких випадках Тарзан усе любив робити щось таке, чого дикуни найменше сподівалися. Викликавши в дикунів подив, він мав кілька хвилин часу для ділання. Звичайно так бувало, що заки дикуни прочуняли, він уже був у безпечнім місці. Тому і тепер він рішився взяти дикунів своєю очайдушністю. Дикуни були певні, що він буде втікати, а він зробив що інше.

Розмахнувшись, він скочив у саму середину дикунів. Якби дикуни були мудрі, вони могли тоді його легко обскочити і перемогти. Та зо страху вони розскочились і кожний з них старався держатись можливо якнайдалі. „Коли той білий велетень такий зухвалий, то видно він мусить бути демоном", думали дикуни. „А коли так, то, брате, стережись".

Скорим, але цілковито спокійним рухом Тарзан схопив білого на плечі і подався в напрямі дерева. А дикуни далі дивувались і були певні, що це демон вириває жертву їхньому божкові. В кількох хвилинах Тарзан з д-ром Бруксом був на дереві серед листя. Каґундо щойно тепер очутився. „Ловіть його, ловіть. Ні, вбийте списами! Сюди, дурні!" — верещав він.